

Motion till riksdagen

1989/90:Ub244

av Ingela Mårtensson (fp)

Ämnet bild i skolan

Inför översynen av läroplanen i mitten av 70-talet skrev skolöverstyrelsen att bildområdet kräver uppmärksamhet. "Bilderna används inom alla sektorer av samhället, och en växande del av våra kunskaper och attityder skapas i kontakt med bilder. Kunskaper och färdigheter på bildområdet är därför en väsentlig del av elevernas allmänna kommunikationsförmåga."

Enligt min mening har knappast denna insikt om bildens betydelse i samhället omsatts i skolans arbete. I den svenska skolan är det ordet och framförallt det skrivna ordet som dominerar. Bildämnet har i förhållande till andra skolämnen blivit alltmera osynligt. SÖ föreslår t.o.m. att ämnet skall vara helt frivilligt på gymnasiet!

Enligt ledamöter i Bild och Ord Akademien så har skolans bildsyn gått i fel riktning. De hävdar att "i en tid då vi kan skapa och sprida bilder som aldrig förr, har skolans bildsyn gått baklänges, rakt in i den skolastiska medeltiden. Nu som då gäller det att av bokstäver blir man klok, men av bilder blir man dum. Så har vi också fått en blindskola för seende."

I dagens svenska skola betraktas bildämnet främst ur estetiskt perspektiv. Man bortser från att en bred bildundervisning förstärker elevernas intellektuella utveckling och förmåga till kreativt tänkande. Likaså bortser man från att bilden är ett kommunikationsmedel jämförbart med det verbala språket.

Sedan fyra år tillbaka har jag försökt förmedla detta budskap i riksdagsmotioner och föreslagit en förstärkning av bildens ställning som kommunikationsmedel inom förskola, grundskola och gymnasium.

Hur har då riksdagens utbildningsutskott bemött mina motioner?

Hösten 1986 svarade utskottet att "det är viktigt att skolan genom sin undervisning medverkar till att det hos barn och ungdom skapas beredskap att ta emot ett alltmer växande flöde av information, vilket når oss inte minst via bilden". Sedan erinrar utskottet om aktuella projekt som ska sprida kunskap om bildspråkets betydelse och utskottet utgår från att regeringen och SÖ följer utvecklingen på mediaområdet och tar erforderliga initiativ. Projekt som anges är "Bildspråk i Västerbotten". Motionen avslås.

Hösten 1987 besvarar utskottet bildmotionen under rubriken "*Estetiska och praktiska inslag i undervisningen*". Utskottet framhåller vikten av att eleverna i skolan tränas i att kritiskt granska all den information som – inte minst via bilden – når oss i våra massmedier. Denna grundsyn bör gälla även i fortsättningen. Utskottet erinrar om utvecklingsarbetet "Kultur i skolan".

Vidare hänvisas till att SÖ under läsåret 1987/88 ska granska bildämnet och vissa andra estetisk-praktiska ämnen. Motionen avslås.

Hösten 1988 erfar utskottet att "det pågår ett omfattande utvecklingsarbete på bildspråkets område i skolan". Man nämner "Kultur i skolan" och den riksomfattande aktionen "Bildspråket i skolan", som SÖ och statens kulturråd inledde läsåret 1985/86 i syfte att tillämpa och utveckla bildspråket i hela dess mångfald såväl genom själva bildämnet som i samverkan med andra ämnen i grundskolan och gymnasieskolan. Vidare poängterades kontakter med konstnärer och olika kulturinstitutioner. Utskottet konstaterar också att SÖ på grundval av gjorda erfarenheter kommer att utarbeta ett handlingsprogram för att stärka bildundervisningen i skolan. SÖ ska även göra en analys av bildundervisningen och dess utveckling i de senaste läroplanerna.

Utskottet erinrar också om att ämnet bild har varit föremål för granskning av vissa läns skolnämnder under läsåret 1987/88 inom ramen för SÖ:s nationella utvärdering. Utskottet finner således att ett omfattande utvecklings- och utredningsarbete för närvarande äger rum på bildspråkets område inom hela skolväsendet och särskilt i grundskolan. Motionen avslås.

Hösten 1989 besvarar utskottet min motion om bildämnet under rubriken "övriga frågor" och skriver "slutligen tar utskottet upp ett antal frågor på utbildningsområdet vilka varit föremål för riksdagsbehandling under föregående riksmöte". I en tablå i betänkandet 1989/90:UbU1 s. 14 f finns beteckningen på min motion 1988/89:Ub828 med hänvisning till 1988/89:UbU2 s. 4 f.

Till saken hör att jag under dessa år haft olika motionsyrkanden. I senaste motionen tog jag till exempel upp bildens betydelse i invandrarundervisningen. Någon kommentar till denna fråga fanns inte föregående år, eftersom den då inte var omnämnd i motionen.

Nu vill jag veta hur all den aktivitet på bildspråkets område som utskottet hänvisar till år efter år har omsatts i den praktiska undervisningen. Får elever i alla åldrar den träning i bilden som kommunikationsmedel som det moderna samhället kräver? Jag vill att regeringen för riksdagen redovisar följande:

1. Hur har bildämnet förstärkts i skolan de senaste åren?
2. Skolöverstyrelsens uppfattning av bildundervisningens betydelse för elevernas intellektuella, kreativa och kommunikativa utveckling.
3. Universitets- och högskoleämbetets syn på bildämnets roll i lärarutbildningarna vad avser bildens och bildmediernas betydelse för både omvärldsorientering och utveckling av ett mer personligt inre.
4. Genomgripande översyn av bildämnet i skola och lärarutbildning mot bakgrund av vad som redovisas under punkterna 1-3, bruket av bilder och bildmedier i samhället samt relevant forskning.

Hemställan

Mot. 1989/90

Ub244

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär en redovisning av bildämnet i
överensstämmelse med vad som anförts i motionen.

Stockholm den 22 januari 1990

Ingela Mårtensson (fp)